

Van huisje tot hashtag, van ossenkop tot apenstaart. Een geschiedenis van het alfabet

Robert Duthoy

Dit boek ontstond uit een lesmodule ontwikkeld voor het secundair onderwijs om leerlingen en leerkrachten kennis te laten maken met de geschiedenis van het alfabet. De aandacht gaat daarbij in de eerste plaats uit naar de oorsprong en ontwikkeling van het Latijnse alfabet. Maar in de aanloop hiervan wordt ook aandacht besteed aan de andere schriftsystemen (logogrammen, fonogrammen, pictogrammen, ideogrammen, hieroglyphen, spijkerschriften) dan het alfabetische systeem en andere alfabetten dan het Latijnse en dan vooral die alfabetten waaruit het Latijnse alfabet is ontstaan. Het boek wil nu een ruimer publiek kennis laten maken met de geschiedenis van het schrift -een van de meest succesvolle uitvindingen van de mens- en meer in het bijzonder het alfabet. Het Latijnse alfabet is niet zomaar uit het niets opgedoken. De Romeinen hebben het, met enkele minieme aanpassingen, van de Etrusken overgenomen die het zelf hadden overgenomen van de Grieken die dan weer leentjebuurt hebben gespeeld bij de

Feniciërs maar dan niet zonder de aanpassingen te hebben aangebracht. Om deze ontwikkeling duidelijk te maken laten de auteurs de lezer meereizen met het alfabet. Het boek heeft een chronologische opbouw. Ze beginnen met enkele beschouwingen over het fenomeen 'schrift' in meer algemene termen. Welke schriftsoorten bestaan er en hoe zijn ze ontstaan? Hoe werden onbekende schriftten ontcijferd? Vervolgens gaan ze op zoek naar de prille contouren van het alfabet in de Egyptische hieroglyphen en staan daarna wat langer stil bij de volgorde van de letters, het ontstaan van de eerste grote gestandaardiseerde alfabetten zoals het Fenicische of het Griekse alfabet, en de Romeinse aanpassingen aan het Griekse alfabet. De laatste hoofdstukken beschrijven hoe het Latijnse standaardalfabet zich over Europa en tenslotte haast de hele wereld heeft verspreid.

Het rijkelijk met afbeeldingen, tabellen, kaarten en negen kleurafbeeldingen geïllustreerde boek wordt besloten met een uitvoerige bibliografie waarin ik evenwel de werken van John Man (Alfa Bèta) en Louis-Jean Calvet (*Histoire de l'écriture*) miste. Graag had ik ook iets meer vernomen over de diverse vormen van eenzelfde schrift in zijn gedrukte en geschreven vorm en hoe in een gedrukte tekst kapitalen en kleine letters ook qua vorm van elkaar afwijken.

Maar deze detailopmerkingen doen geen afbreuk aan de vele kwaliteiten van het boek waarin een boeiend onderwerp voor een ruimer publiek wordt toegankelijk gemaakt.

Martijn Jaspers en Toon Van Hal (2023). Van huisje tot hashtag, van ossenkop tot apenstaart. Een geschiedenis van het alfabet. Kleio-reeks nr. 3, Antwerpen, Garant 2023. 228 blz. 27,50 euro.